

11. World Health Organization. (2021). Caregiver Skills Training for Children with Developmental Disorders. WHO Press. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

САВЧЕНКО Наталія – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія і практика освіти молоді в Україні та у зарубіжних країнах.

ПАХОМОВА Наталія – доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту спеціальної та інклюзивної освіти, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Наукові інтереси: теорія і практика спеціальної освіти, інтеграція медичних, психологічних та педагогічних складових у професійній підготовці майбутніх логопедів, нейропсихолінгвістичні аспекти корекційної роботи при порушеннях психофізичного розвитку.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SAVCHENKO Nataliia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Educational Sciences Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: sphere of scientific and research interests: the theory and practice of the youth's education in the Ukraine and West European countries.

PAKHOMOVA Nataliia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Educational and Research Institute of Special and Inclusive Education at Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

Scientific interests: sphere of scientific and research interests: theory and practice of special education, integration of medical, psychological, and pedagogical components in the training of future speech therapists, neuropsycholinguistic aspects of corrective work in cases of psychophysical development disorders.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2025 р.

Стаття прийнята до друку 28.12.2025 р.

УДК 378(477):(351.851:37)

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-140-146

ШУНЕВИЧ Богдан –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3461-250X>

e-mail: bshunev@gmail.com

ГОРОДЕЦЬКА Наталія –

кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9403-0272>

e-mail: 19hnh74@gmail.com

ГАВРИШКІВ Наталія –

старший викладач кафедри іноземних мов Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9731-6973>

e-mail: hnat1976@gmail.com

КРИЗЬ ТЕРНИ ДО ЗІРОК: ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

Шлях, який пройшов український народ протягом всієї своєї історії у боротьбі за незалежність, і проходить, зокрема, під час широкомасштабного вторгнення Російської Федерації (РФ) в Україну, включно з діяльністю навчальних закладів нашої країни у цей період часу, порівнюється у статті з тернистим шляхом до майбутньої перемоги над ворогом.

Предметом дослідження є вища школа, труднощі організації освітнього процесу під час пандемії COVID-19 та широкомасштабного вторгнення ворога в Україну, а об'єктом – основні види діяльності одного з підрозділів закладу вищої освіти (ЗВО) у зазначених умовах.

Мета цього дослідження – описати організацію навчально-методичної та наукової діяльності викладачів на прикладі кафедри іноземних мов (ІМ) Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій (ЛНУВМБ) імені Степана Гжицького протягом пандемії та війни і перспективи діяльності кафедри ІМ на майбутнє.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з цієї тематики показав, що урядові установи, адміністрації науково-дослідних інститутів, закладів вищої освіти робили все можливе для того, щоб вистояти у цих кризових ситуаціях і бачити перспективи майбутньої їхньої діяльності після завершення війни.

На фоні стану впровадження дистанційного і комбінованого навчання в Україні протягом 2020-2025 років, у статті описано шлях, який пройшов наш університет і, зокрема кафедра ІМ, щоб забезпечити результативну організацію навчального процесу під час пандемії COVID-19 (2020), а потім широкомасштабного вторгнення РФ в Україну (2022).

Віддаленість нашого ЗВО від лінії фронту дала можливість відносно швидко перейти викладачам і студентам університету, а отже й кафедрі іноземних мов, від повністю дистанційних технологій навчання до комбінованого, а пізніше і до тепер вестити традиційне, з елементами обернутого (flipped) під час повітряних тривог, навчання.

Відповідно до нових умов навчання, викладачі змушені постійно удосконалювати: методику викладання предмету шляхом підвищення кваліфікації у формі дистанційної участі в українських і міжнародних конференціях, семінарах; використовувати

українські та іноземні платформи онлайн-курсів, YouTube канали, розробляти свої навчальні матеріали (друковані та електронні посібники, словники, методичні рекомендації для викладачів і студентів), урізноманітнювати свою наукову роботу (досліджувати і впроваджувати нові технології навчання, методики перекладу фахової, у тому числі військової, літератури та ін.).

Перспективними для впровадження у нашому та інших українських ЗВО є дуальне навчання і використання інструментів штучного інтелекту, в тому числі під час викладання і вивчення іноземних мов.

Ключові слова: заклад вищої освіти, організація навчального процесу, методична робота, науково-дослідна робота, пандемія COVID-19, широкомасштабне вторгнення ворога.

SHUNEVYCH Bohdan –

Doctor in Pedagogics, Professor, Professor of the Department of Foreign Languages at the Northern Campus of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3461-250X>
e-mail: bshunev@gmail.com

HORODETSKA Nataliia –

PhD, Associate Professor, the head of the Department of Foreign Languages at the Northern Campus of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9403-0272>
e-mail: 19hnh74@gmail.com

HAVRYSHKIV Nataliia –

Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages at the Northern Campus of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9731-6973>
e-mail: hnat1976@gmail.com

PER ASPERA AD ASTRA: THE EDUCATIONAL PROCESS IN UKRAINIAN HIGHER SCHOOLS IN CRISIS SITUATIONS

The path that the Ukrainian people have travelled throughout their history in the struggle for independence, and which runs, in particular, during the large-scale invasion of the Russian Federation (RF) into Ukraine, including the activities of educational institutions in our country during this period of time, is compared in the article with the thorny path to the future victory of Ukrainians over the enemy

The subject of the study is higher education, the difficulties of organising the educational process during the COVID-19 pandemic and the large-scale invasion of the enemy into Ukraine, and the object of the research focuses on the main activities of one of the departments of a higher education institution (HEI) in the above-mentioned conditions.

The aim of this study is to describe the organization of educational, methodological and scientific activities of lecturers, using the Department of Foreign Languages (DFL) at the Northern Campus of the Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies (LNUVMB) of Lviv as a case study covering the pandemic and war as well as the prospects for the future activities of the DFL Department.

An analysis of recent research and publications on this topic indicates that government agencies, administrations of research institutes, and HEIs have made every effort to remain resilient during these crises and to identify strategic prospects for post-war development.

Against the backdrop of implementing of distance and blended learning in Ukraine between 2020 and 2025, the article details the path taken by the University, and the Department of Foreign Languages in particular, to ensure an effective educational process during the COVID-19 pandemic (2020), and the subsequent full-scale invasion of Ukraine by the enemy (2022).

The remoteness of our HEI from the front line made it possible for lecturers and students, and therefore the Department of Foreign Languages, to transition relatively quickly from fully distance learning technologies to a blended, and later as well as to the present day to implement traditional learning with elements of flipped learning during air raid alerts.

In response to these new learning conditions, the lecturers continuously enhance their methodological work through professional development national and international conferences and webinars. They utilize Ukrainian and international online platforms of online courses, YouTube channels, and develop original teaching materials (printed and electronic manuals, dictionaries and methodological guidelines for lecturers and students). Furthermore, they diversify their scientific research by exploring new educational technologies, specialized translation methodologies (including military terminology), etc.

Dual learning and the use of artificial intelligence tools are promising for implementation in our and other Ukrainian higher education institutions, including during the teaching and learning of foreign languages.

Key words: higher education institution, organization of the educational process, methodological work, R&D work, COVID-19 pandemic, full-scale invasion.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Вислів латинською мовою «Per aspera ad astra» («Крізь терни до зірок»), відомий з твору римського письменника і філософа I ст. н. е. Луція Аннея Сенеки, можна використати стосовно подій у нашій країні протягом останніх десятиліть: здобуття незалежності, відстоювання своїх прав і свободи на Майдані, виживання під час пандемії COVID-19, захист кордонів України впродовж останніх дванадцяти років російсько-української війни, включно з труднощами, які виникли під час

організації навчального процесу та наукової роботи викладачів в освітніх закладах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти під час пандемії COVID-19 частково описано в колективній монографії «Екстрене дистанційне навчання в Україні» на прикладі ЗВО з різних областей нашої країни [1]. У багатьох збірниках статей, матеріалах конференцій, наприклад, [2], [3] та інших публікаціях розглянуто також теоретико-методологічні погляди на проблему

реалізації навчального процесу в умовах карантину, викликаного пандемією COVID-19.

У статті С. Сідлецького і А. Шандар [4] досліджено особливості розвитку вищої освіти в Україні в умовах воєнного стану. Здійснено класифікацію ризиків вищої освіти за такими групами: політико-правові, соціально-економічні, фінансові, кадрові, організаційно-технічні, безпекові, а також визначено пріоритетні завдання розвитку вищої освіти України.

У науково-аналітичній доповіді колективу співавторів [5] розглянуто стан вищої освіти України на початку широкомасштабного вторгнення загарбників в Україну і перспективи післявоєнного відновлення, а також запропоновано ключові пріоритети розвитку вищої освіти та висловлено рекомендації щодо подолання проблем в час воєнного стану і в післявоєнний період відновлення народного господарства нашої країни.

В аналітичному звіті Є. Ніколаєва, Г. Роя, І. Шемелиця [6] висвітлено проблеми і виклики, з якими стикнулася система вищої освіти України через наслідки пандемії та війну, оцінено досвід та рішення органів влади й навчальних закладів щодо реагування на ці виклики, надано інформацію про актуальний стан української системи вищої освіти в умовах війни, її першочергові та перспективні потреби.

Деякі аспекти організації навчального процесу та наукової роботи студентів у Північному кампусі Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій (ЛНУВМБ) імені Степана Гжицького (відомому як Львівський національний аграрний університет, пізніше перейменованого на Львівський національний університет природокористування, а у 2025 р. приєднаного до ЛНУВМБ) протягом перших тижнів пандемії та воєнного стану описані у статтях і матеріалах міжнародних конференцій, наприклад, [7; 9].

Мета нашого дослідження: описати на прикладі кафедри іноземних мов Північного кампусу ЛНУВМБ шлях, який довелося пройти українським викладачам, студентам закладів вищої освіти протягом останніх п'яти років, зокрема, в організації навчально-методичної та наукової діяльності викладачів, незважаючи на згадані вище лихоліття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглянемо детальніше *організацію навчально-методичної роботи* у Північному кампусі Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького і, зокрема, на кафедрі іноземних мов під час епідемії та широкомасштабного вторгнення РФ в Україну протягом 2020-2025 рр.

Як відомо, війна почалася у східній частині нашої країни у 2014 р., а на решту території відбувався традиційний для освітніх закладів навчальний процес. Дистанційне (ДН) і комбіноване навчання (КН) почали активно впроваджувати в закладах вищої освіти та інших освітніх закладах лише з початком пандемії COVID-19, а пізніше продовжилося після широкомасштабного вторг-

нення РФ в Україну та введення воєнного стану у нашій країні.

До цього часу нам було відомо лише про організацію такого навчання, перш за все, у Хмельницькому національному університеті та Сумському державному університеті, а також у Київській, Харківській і Львівській політехніках та частково в інших ЗВО.

Інструменти для дистанційної навчання, які почали активно використовуватися у ЗВО України під час пандемії та широкомасштабного вторгнення ворога в Україну, поділяються на:

- Інтернет-платформи, наприклад, Мудл (Moodle), Іліас (ILIAS) та інші;

- платформи для проведення занять онлайн із можливістю відеоконференції, наприклад, Зум (Zoom), Гугл Міт (Google Meet), Майкрософт Тімз (Microsoft Teams);

- додатки-месенджери Війбер (Viber), Телеграм (Telegram) та інші;

- віртуальні тренажери, симуляційне обладнання для відпрацювання практичних навичок.

Завдяки безкоштовному доступу до роботи в ЗУМі, Майкрософт Тімз, Міт та іншому програмному забезпеченню можливості використання ДН і КН у нашому та інших університетах значно розширилися.

У тодішньому Львівському національному аграрному університеті віртуальне навчальне середовище (ВНС) Мудл (Moodle) використовувалося з 2003 р. У 2020 р. це навчальне середовище було оновлено. Для успішної роботи з ВНС, всім викладачам, допоміжному складу університету було запропоновано пройти навчання для роботи на оновленому ВНС у вигляді онлайн-лекцій та методичних рекомендацій стосовно практики укладання навчальних матеріалів та організації навчального процесу зі студентами всіх рівнів освіти.

Постійні повітряні тривоги через ворожі атаки на міста і села (Фото 1-2) нашої країни протягом занять студентів змусили викладачів використовувати так зване *обернене навчання* (англ. *flipped learning*) [10].

Суть такого навчання полягає в тому, що, наприклад, під час повітряної тривоги викладач не читає лекцію, а пропонує студентам матеріали для самостійного опрацювання, щоб під час наступної лекції в процесі опитування оцінити рівень знання студентів самостійно вивченого матеріалу попередньої лекції, вирішує з ними різні практичні завдання, а потім читає наступну тему лекції.

У 2025 р. проф. Богдан Шуневич для підвищення мотивації студентів кількох груп 1-2 курсів у вивченні англійської мови запропонував у межах прийому заліку, у формі усної компоненти, спілкування на теми «Про себе», «Подорож», «Вища освіта в Україні та за кордоном» [11] спільно зі студентами іспанського Університету Лейла за допомогою платформи Зум. Для студентів старших курсів планується організація спілкування зі студентами закордонних ЗВО на тему «Моя майбутня спеціальність» та інші теми.

Фото 1 навчального корпусу нашого університету, де знаходиться Факультет землевпорядкування та інфраструктурного розвитку і, в тому числі, кафедра іноземних мов зроблено у 2023 р.

На **фото 2** видно, що ворожий дрон зруйнував дах над входом у цей корпус 1 січня 2024 р.

Перспективним є організація *дуального навчання* [12] у нашому та інших українських вищих навчальних закладах, впровадження методології предметно-мовного інтегрованого навчання (Content and Language Integrated Learning, CLIL) [13], а також використання штучного інтелекту на заняттях з іноземних мов [14] та інших предметів.

Протягом 2021-2025 рр. викладачі кафедри опублікували ряд навчальних посібників, наприклад [15], які, поки що, використовуються як курси-ресурси [1, с. 16], що розміщені у ВНС Мудл, а в перспективі будуть укладені як дистанційні курси; перекладні словники, описані у нашій статті [16]; методичні рекомендації, наприклад [17].

Візитівкою кафедри ІМ Північного кампусу ЛНУВМБ є перекладні та тлумачні словники різних обсягів, мов, укладені викладачами нашої та дружніх кафедр нашого та інших університетів України. У статті викладачів кафедри Б. Шуневича, Н. Городецької, Н. Гавришків «Словник-картство у Львівському національному університеті природокористування: минуле, теперішнє, майбутнє» [16] описано досвід укладання словників сільськогосподарської та дотичної до неї термінології, проведено аналіз словників за 4 критеріями, створених на кафедрі ІМ за останні п'ять років, показано перспективи укладання нових довідкових матеріалів на кафедрі та у ЛНУВМБ.

Наукова діяльність викладачів кафедри ІМ за 2021-2025 рр. була пов'язана з темою «Лінгвістичні, психолого-педагогічні та методологічні аспекти навчання іноземної мови у ЗВО».

Наукова робота проводилася викладачами залежно від тематики їх дисертаційних робіт, нових тенденцій у методиці викладання іноземних мов, проблем перекладу науково-технічної літератури і, зокрема, пошуку питомих еквівалентів іншомовних термінів та ін. за такими напрямками дослідження:

- розвиток критичного мислення та культурно-мовних особливостей, що сприяють розвитку міжкультурної комунікації;

- ефективність застосування інноваційних методів викладання іноземної мови, спричинене кризовими ситуаціями (*дистанційне, комбіноване, обернене навчання*);

- психологічні чинники, що впливають на мотивацію студентів до вивчення іноземних мов;

- аналіз проблем усного і письмового перекладу, структурних особливостей термінології, стилістики науково-технічних текстів з різних галузей знань (економіка, робототехніка і машинний зір, екологія, машинобудування, інформаційно-комунікаційні технології, право, агрономія) та ін.;

- формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні студентів немовних спеціальностей;

- шляхи розширення лексичного запасу студентів у процесі перекладу англійських та німецьких фахових текстів;

- особливості використання омонімів, перекладу ідіом, метафор, комп'ютерного сленгу й неологізмів у професійних дискурсах.

За тематикою згаданих вище досліджень опубліковано статті у колективних монографіях, наприклад, [18], українських і закордонних журналах [7; 12; 13; 16], матеріалах різного рівня конференцій і семінарів [11; 14], а також науково-метричних виданнях [8; 9] у межах наукової тематики кафедри ІМ ЛНУВМБ.

Джерелом нової інформації стосовно різних напрямів досліджень з філологічних, педагогічних та психологічних наук, які актуальні під час воєнного стану стали українські, міжнародні конференції, що проводяться в Україні (Київ, Львів, Полтава) та за кордоном (Фергана, Нью-Йорк).

Наша кафедра є співорганізатором трьох щорічних міжнародних конференцій спільно з кафедрами іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією Полтавського державного медичного університету [11], та англійської філології і перекладу Державного університету «Київський авіаційний інститут» [10], відповідно, дві у Полтаві та одна в Києві.

Останнім часом на кафедрі іноземних мов ЛНУВМБ популярними стали онлайн-семінари за участю викладачів іноземних мов кількох ЗВО України, присвячені якійсь одній вузькій тематичі. Наприклад, темою однієї з таких зустрічей, за участю викладачів з Харкова і Львова, було *перевернуте навчання*, описане у статті [10].

Відносно новим явищем стала участь викладачів кафедри у міжнародних проєктах, наприклад, проєкти ЄС Erasmus+ «Підвищення спроможності університетів ініціювати та брати участь у розвитку кластерів на принципах інновацій і сталості», «Дистанційна освіта майбутнього: кращі практики ЄС у відповідь на запити сучасних здобувачів вищої освіти і представників ринку праці» DEFER, а також подача заявок на гранти.

Матеріали досліджень наших викладачів також обговорюються на засіданнях Комісії всевітньої літератури НТШ.

Зупинимося детальніше на *термах*, які появилися протягом згаданого періоду часу наукової діяльності викладачів кафедри іноземних мов, та шляхах їх усунення.

Незапланованим напрямом дослідження для кафедри ІМ стала військова тематика (переклад військових текстів, пошук питомих українських еквівалентів військових термінів, укладання перекладних, тлумачних словників, розмовників), наприклад, «Словник-мінімум військово-технічних термінів, скорочень та абревіатур для екіпажів танків (бойових машин). Частина I «Загальна будова танка» та відповідні дослідження текстів і словників з цієї тематики, описаних у статті [7]. Для перекладу військових текстів, створення словників і розмовників, крім цивільних, викладачі залучили велику кількість військових спеціалістів з цієї галузі військової справи.

За останні п'ять років актуальними стали онлайн-стажування викладачів в Україні та за кордоном, наприклад [14], стосовно використання інструментарію штучного інтелекту в освіті та військовій справі. Стажування з цієї тематики відкриває нові горизонти у підготовці до занять як молодим, так і викладачам старшого покоління цивільних і військових навчальних закладів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Спочатку використання *дистанційного*, потім *комбінованого*, а далі *традиційного навчання*, за рахунок віддаленості Північного кампусу університету від м. Львова та військових об'єктів, у поєднанні частково з так званим *оберненим навчанням* – все це в сумі дало можливість нормалізувати навчальний процес студентів нашого університету і, зокрема, на кафедрі іноземних мов, під час пандемії COVID-19 та воєнного стану в Україні.

Незважаючи на численні проблеми в системі вищої освіти, які зараз існують через вторгнення РФ в Україну, викладачі нашого ЗВО роблять все від них залежне, щоб студенти отримали якісну освіту з усіх спеціальностей нашого університету, для того щоб швидко і якісно відбудувати нашу країну у післявоєнний час. До здобутків вищої освіти в умовах воєнного стану можна віднести: швидке впровадження інформаційних технологій у процес навчання, тобто використання технології *дистанційного, комбінованого та оберненого навчання*; урізноманітнення напрямів наукової роботи; можливості навчання і співпраці для викладачів і студентів у провідних європейських університетах, а також брати участь у міжнародних проєктах.

Співпраця із закордонними студентами [11], викладачами, науковцями, цивільними, військовими спеціалістами [7] дає можливість пришвидшити вступ України у Європейський Союз та привести Збройні Сили України у відповідність до стандартів НАТО.

Перспективним, на нашу думку, є впровадження дуального навчання [12] у нашому та інших українських університетах, активне використання можливостей штучного інтелекту [14] у навчальній, методичній і науковій роботі викладачів і студентів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія / за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків : Вид-во КП «Міська друкарня». 2020. 409 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/4e80a37d-d8d0-412b-a07b-850f7f1b0cd2/content>
2. Тесленко Ю. В., Тесленко М. М. Вища освіта під час карантину: інструменти, ресурси й методи контролю. *Актуальні питання лінгвістики та методики викладання іноземних мов*. 2020. С. 260–263. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c7b895b3-0b6e-4177-aac5-9334f50925fc/content>
3. Онлайн-конференція MOH щодо організації навчального процесу в період пандемії. URL: <https://auc.org.ua/novyna/onlayn-konferenciya-mon-shchodo-organizaciyi-navchalnogo-procesu-v-period-pandemiyi>
4. Сідлецький С., Шандар А. Вища освіта в Україні в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-151>
5. Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді: науково-аналітична доповідь / В. Кремень та ін. ; за заг. ред. В. Кременя. Київ : Педагогічна думка. 2023. 172 с. DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-INED-2023>
6. Вища освіта в Україні: зміни через війну : аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с. URL: <https://osvitalityka.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/HigherEd-in-Times-of-War.pdf>
7. Шуневич Б., Баркатов І., Тюрін В. Етапи укладання двомовного словника танкових термінів: пошук матеріалів для його створення. *Термінологічний вісник*. 2025. Вип. 8. С. 108–117. DOI: <https://doi.org/10.37919/2221-8807-2025-8-13>. <https://termvisnyk.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/11/2025/11/9.pdf>
8. Shunevych, B., Kukharenko, V. (2025). A Comparative Analysis of Educational Process Organization at Western and Eastern Ukrainian Universities Under Martial

Law. In: Guralnick, D., Auer, M.E., Poce, A. (eds) Creativity and New Technologies in Learning for the Workplace and Higher Education. TLIC 2025. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 1702. pp. 195-208. Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-032-09908-2_14

9. Shunevych B., Svirskyi Y. Educational Process Organization in Ukraine under Martial Law. *Creative Approaches to Technology-Enhanced Learning for the Workplace and Higher Education*. Vol. 1166. Springer, Cham. 2024. P. 184–194. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-73427-4_19

10. Шуневич Б. Сучасний стан використання обертеного навчання в українських закладах вищої освіти та перспективи на майбутнє. Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика : зб. наук. пр. Київ, 2024. С. 156–160. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/63458; GSTI 2024 26.pdf>.

11. Шуневич Б., Павлик О. Спілкування іноземною мовою: Розширення можливостей набуття цієї компетентності студентами закладів вищої освіти. Сучасні тенденції вивчення та навчання іноземних мов : матер. IV міжнар. онлайн-конф. (Полтава, 13–14 листопада 2025 р.). Полтава : ПДМУ. 2025. С. 266–270. ISBN 978-617-8632-37-3.

12. Кухаренко В., Шуневич Б., Свірський Ю. Проєктування дуального навчання в університеті. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. Вип. 221. С. 399–411. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-221-399-411>

13. Myronenko N., Opyr M., Panchyshyn S. CLIL in Ukraine: pathways to bilingual education and academic innovation. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Вип. 42(2). С. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.2.11>

14. Шуневич Б. Коротка історія розвитку досліджень штучного інтелекту та його впровадження в Україні. *Інтеграція штучного інтелекту в освіту – виклики та можливості* : зб. тез (Київ, 10 грудня 2024 р. – 20 січня 2025 р.). Ч. 2. Київ–Львів–Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 944–947. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-477-4-247>

15. Городецька Н. Г., Гавришків Н. Б., Турчин І. М., Дубневич Н. Ю. Навчальний посібник з німецької мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Львів : СПОЛЮМ, 2024. 136 с. ISBN 978-966-919-735-1

16. Шуневич Б., Городецька Н., Гавришків Н. Словникарство у Львівському національному університеті природокористування: минуле, теперішнє, майбутнє. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Т. 36 (75). № 2. ч. 2. С. 77–83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.2/12>

17. Шуневич Б. Види і призначення робіт у сільському господарстві : метод. рек. Львів : ЛНУВМБ, 2025. 38 с. URL: https://moodle.lnup.edu.ua/pluginfile.php/224579/mod_resource/content/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0_2025%20%284%29.pdf

18. Шуневич Б. Типові помилки під час перекладу титульної сторінки україномовних статей англійською мовою: на прикладі фахового видання. *Topical issues of the professional training of a modern teacher of foreign languages and literature: the experiences of domestic HEIs* : monograph. Riga : Baltija Publishing, 2025. P. 384–397. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-532-7-18>

REFERENCES

1. Kukharenko, V. M., & Bondarenko, V. V. (2020). Ekstrene dystantsiynе navchannya v Ukraini [Emergency distance learning in Ukraine]: monohrafiya. Kharkiv: Vyd-vo KP «Miska drukarnya». 409 s. URL: <https://repository.kpi>

kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/4e80a37d-d8d0-412b-a07b-850f7f1b0cd2/content [in Ukrainian]

2. Teslenko, Yu. V., & Teslenko, M. M. (2020). Vyscha osvita pid chas karantynu: instrumenty, resursy y metody kontrolyu [Higher education during quarantine: tools, resources and control methods]. Aktual'ni pytannya lnhvistyky ta metodyky vykladannya inozemnykh mov. S. 260–263. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c7b895b3-0b6e-4177-aac5-9334f50925fc/content> [in Ukrainian].

3. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2026, January 6). Onlayn-konferentsiya MON shchodo orhanizatsiyi navchal'noho protsesu v period pandemi [MES online conference on the organization of the educational process during the pandemic period]. URL: <https://auc.org.ua/novyna/onlayn-konferentsiya-mon-shchodo-organizatsiyi-navchal'nogo-procesu-v-period-pandemiyi> [in Ukrainian]

4. Sidletskyi, S., & Shandar, A. (2024). Vyscha osvita v Ukraini v umovakh voyennoho stanu: vyklyky ta priority [Higher education in Ukraine under martial law: challenges and priorities]. *Ekonomika ta suspil'stvo*. (64). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-151> [in Ukrainian]

5. Kremen, V. (Ed.). (2023). Vyscha osvita Ukrainy v umovakh voyennoho stanu ta pislyavoyennoho vidnovlennya: vyklyky i vidpovidi [Higher education of Ukraine in the conditions of martial law and post-war recovery: challenges and answers]: naukovo-analitychna dopovid'. Kyiv: Pedahohichna dumka. 172 s. DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-IHED-2023> [in Ukrainian]

6. Nikolayev, Ye., Riy, H., & Shemelynets, I. (2023). Vyscha osvita v Ukraini: zminy cherez vynu [Higher education in Ukraine: changes due to the war]: analitychny zvit. Kyiv: Kyivskyi universytet imeni Borysa Hrinchenka. 94 s. URL: <https://osvitanalitika.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2023/03/HigherEd-in-Times-of-War.pdf> [in Ukrainian].

7. Shunevych, B., Barkatov, I., & Tyurin, V. (2025). Etapy ukladannya dvomovnoho slovnika tankovykh terminiv: poshuk materialiv dlya yoho stvorennia [Stages of compiling a bilingual dictionary of tank terms: searching for materials for its creation]. *Terminolohichnyy visnyk*. № 8. S. 108–117. DOI: <https://doi.org/10.37919/2221-8807-2025-8-13>. URL: <https://termvisnyk.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/11/2025/11/9.pdf> [in Ukrainian]

8. Shunevych, B., Kukharenko, V. (2025). A Comparative Analysis of Educational Process Organization at Western and Eastern Ukrainian Universities Under Martial Law. In: Guralnick, D., Auer, M.E., Poce, A. (eds) Creativity and New Technologies in Learning for the Workplace and Higher Education. TLIC 2025. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 1702. S. 195-208. Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-032-09908-2_14

9. Shunevych, B., & Svirskyi, Y. (2024). Educational Process Organization in Ukraine under Martial Law. *Creative Approaches to Technology-Enhanced Learning for the Workplace and Higher Education*. 1166. P. 184–194. https://doi.org/10.1007/978-3-031-73427-4_19 [in English]

10. Shunevych, B. (2024). Suchasnyy stan vykorystannya obernutoho navchannya v ukraiyins'kykh zakladakh vyshchoyi osvity ta perspektyvy na maybutnye [Current state of flipped learning use in Ukrainian higher education institutions and prospects for the future]. *Fakhovyy ta khudozhniy pereklad: teoriya, metodolohiya, praktyka*: zb. nauk. pr. S. 156–160. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/63458; GSTI 2024 26.pdf>. [in Ukrainian]

11. Shunevych, B., & Pavlyk, O. (2025). Spilkuvannya inozemnoyu movoyu: Rozshyrennya mozhlyvostey nabuttya tsiyeyi kompetentnosti studentamy zakladiv vyshchoyi osvity [Communication in a foreign language: Expanding the opportunities for acquiring this competence by students of higher education institutions]. *Suchasni tendentsiyi vyvchennya ta navchannya inozemnykh mov*:

mater. IV mizhnar. onlayn-konf. S. 266–270. Poltava: PDMU. ISBN 978-617-8632-37-3 [in Ukrainian]

12. Kukharenko, V., Shunevych, B., & Svirsky, Yu. (2025). *Proyektuvannya dual'noho navchannya v universyteti* [Designing dual education at the university]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. (221). S. 399–411. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-221-399-411> [in Ukrainian]

13. Myronenko, N., Opyr, M., & Panchyshyn, S. (2025). CLIL in Ukraine: pathways to bilingual education and academic innovation. *Zakarpats'ki filolohichni studi*. 42(2). S. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.2.11> [in Ukrainian]

14. Shunevych, B. (2025). *Korotka istoriya rozvytku doslidzhen' shtuchnoho intelektu ta yoho vprovadzhennya v Ukraini* [A brief history of the development of artificial intelligence research and its implementation in Ukraine]. *Intehratsiya shtuchnoho intelektu v osvitu – vyklyky ta mozhlyvosti*: zb. Tez. 2. S. 944–947. Kyiv–Lviv–Torun: Liha-Pres. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-477-4-247> [in Ukrainian]

15. Horodetska, N., Havryshkiv, N. Turchyn, I. & Dubnevych, N. (2024). *Navchal'nyy posibnyk z nimetskoyi movy dlya zdobuvachiv vyshchoyi osvity pershoho (bakalavr's'koho) rivnya osvity spetsial'nosti 193 «Heodeziya ta zemleustriy»* [German language textbook for students of the first (bachelor's) level of education of specialty 193 "Geodesy and Land Management"]. Lviv: SPOLOM. 136 s. ISBN 978-966-919-735-1 [in Ukrainian]

16. Shunevych, B., Horodetska, N., & Havryshkiv, N. (2025). *Slovnkyars'tvo u L'viv's'komu natsional'nomu universyteti pryrodokorystuvannya: mynule, teperishnye, maybutnye* [Lexicography at Lviv National Environmental University: past, present, future]. *Vcheni zapysky Tavriys'koho natsional'noho universytetu imeni V. I. Vernads'koho*. Seriya: Filolohiya. Zhurnalistyka. 36 (75). 2(2). S. 77–83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.2/12> [in Ukrainian]

17. Shunevych, B. (2025). *Vydy i pryznachennya robotiv u sil's'komu hospodarstvi* [Types and purposes of robots in agriculture]: metod. rek. Lviv: LNUVMB. 38 s. URL: https://moodle.lnup.edu.ua/pluginfile.php/224579/mod_resource/content/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0_2025%20%284%29.pdf [in Ukrainian]

18. Shunevych, B. (2025). *Typovi pomylky pid chas perekladu tytul'noyi storinky ukrainomovnykh statey anhlis'koyu movoyu: na prykladi fakhovoho vydannya* [Typical errors in translating the title page of Ukrainian-language articles into English: on the example of a professional publication]. *Topical issues of the professional training of a modern teacher of foreign languages and literature: the experiences of domestic HEIs*: monograph. Riga: Baltija Publishing. S. 384–397. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-532-7-18> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ШУНЕВИЧ Богдан – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького.

Наукові інтереси: військово-технічний переклад; дистанційне, комбіноване, дуальне навчання; методика викладання іноземних мов у закладах вищої освіти.

ГОРОДЕЦЬКА Наталія – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького.

Наукові інтереси: розвиток критичного мислення та культурно-мовних особливостей; ефективність застосування інноваційних методів викладання іноземної мови; методика викладання іноземних мов у закладах вищої освіти.

ГАВРИШКІВ Наталія – старший викладач кафедри іноземних мов Північного кампусу Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького.

Наукові інтереси: сучасні методи навчання із використанням інноваційних технологій викладання іноземної мови; формування іншомовної компетентності в студентів немовних спеціальностей.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHUNEVYCH Bohdan – Doctor in Pedagogics, Professor, Professor of the Department of Foreign Languages at Northern Campus of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv.

Scientific interests: military and technical translation; distance, blended, dual learning; methodology of teaching foreign languages at higher education institutions.

HORODETSKA Nataliia – PhD, Associate Professor, the head of the Department of Foreign Languages at the Northern Campus of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv.

Scientific interests: development of critical thinking and socio-linguistic factors in intercultural communication; effectiveness of innovative foreign language teaching methodologies; methodology of teaching foreign languages at higher education institutions.

HAVRYSHKIV Nataliia – Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages at the Northern Campus of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv.

Scientific interests: modern teaching methods utilising innovative foreign language instructional technologies; developing foreign language competence in students of non-language disciplines.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2025 р.

Стаття прийнята до друку 19.12.2025 р.

УДК 378.147:81'25

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-146-150

ЮРЧИШИН Тетяна –

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій
Західноукраїнського національного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3299-0486>
e-mail: tetianayurchyshyn@gmail.com